
Aktualitások, ajánlók

VII.

MIHALCSIK MÁRTA

„Az ég nem a csillagoknál kezdődik, hanem a fűszálak hegyénél”

– Megelevenedett Jókai metaforák

A Nemzeti Művelődési Intézet az „ASzakkör” - Tudásunkkal kézen fogva programjában három éve hirdeti meg a különböző évfordulókhoz, jeles eseményekhez kapcsolódóan kreatív alkotópályázatot. 2023-ban a Himnusz, 2024-ben az „Egyszer volt, hol nem volt – a népmesék varázslatos világa” témákban készültek különleges, egyedi alkotások.

Az Intézet 2025 január elején, Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából hirdetett alkotópályázatot az „ASzakkör” programban aktívan résztvevő közösségek számára. Pályázni bármilyen szakköri alkotással lehetett, amelyet Jókai Mór regényeinek világa, szimbolikája, történetei, vagy hősei ihlettek.

A pályázóknak a művekről és a közösségi alkotás folyamatáról 5 db fotót, valamint egy 1-3 perces kisfilmet kellett elkészíteni és feltölteni a megadott felületre.

Az alkotópályázatra közel 150 pályamunka érkezett be, amelyek a Kárpát-medence különböző szakköreinek kreativitását és elhivatottságát tükrözik. Az író gazdag szimbolikája és történetei inspirálták és alkotásra ösztönözték a szakköri közösségeket. Az alkotók Jókai Mór regényeinek világát, szimbolikáját, hőseit értelmezték újra, saját stílusukban megjelenítve a klasszikus művek kortárs vonatkozásait.

Népszerű volt a Sárga rózsa, a Fekete gyémántok, Az aranyember, A kőszívű ember fiai című regények elemeinek megjelenítése különböző technikákkal. Az elkészített alkotások a szakkörök teljes palettáját felvonultatták.

A zsűri, értékelve a szakkörök aktivitását, kreativitását és egyedi megoldásait, több kategóriában (Kiemelt I. díj, Modern viselet és használati tárgy, Egy szakkör alkotása, Több szakkör alkotása, Különdíj), összesen 32 díjat osztott ki.

Az alkotópályázat keretében készült alkotások díjátadóját és a kiállítás ünnepélyes megnyitóját 2025. március 14-én rendeztük a Nemzeti Művelődési Intézet székházában. A kiállítás bemutatta a Jókai-életmű modern és kreatív értelmezéseit, megidézve az író regényeinek színes világát, ikonikus karaktereit és örökérvényű gondolatait.

A megnyitón Nagy Edina, a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője beszédében hangsúlyozta, hogy Jókai művei még ma is képesek összekapcsolni és alkotásra ösztönözni a közösségeket. Kiemelte, hogy a közös munka, a kreativitás és az elhivatottság csodálatos erejét bizonyítja az alkotások színes palettája és egyedi megközelítése. Török Petra, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója méltatta Jókai Mór életművét, amely máig élő és ható kulturális kincsnek szolgál.

Az eseményen fellépett a Magyarok Dalszínháza képviselőjében Mészáros Árpád Zsolt és Budai Márton, akik műsorukkal erősítették a nemzeti ünnepünk üzenetét.

A díjátadón a zsűri által kiválasztott legkiemelkedőbb pályaművek alkotói okleveleket és az ajándékcsomagokat vehettek át az Nagy Edina és Sonkoly János ügyvezetőktől. Minden pályázó közösség emléklapot és tojásírka-csomagot kapott. A kiállítást május végéig több száz látogató tekintette meg.

Díjazottak

Kiemelt I. díj kategória

Szentesi Művelődési Központ – nemezelés - Csongrád-Csanád vármegye

Id. Kapoli Antal Művelődési Ház, Kadarkút – nemezelés – Somogy vármegye

Modern viselet és használati tárgy kategória

I. díj Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár
– baba-mama horgolás, Békés megyei hímzés, gyöngyfűzés – Békés vármegye

I. díj Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár, Halásztelek
– gyöngyfűzés, kötés gyönggyel – Pest vármegye

I. díj Badacsonytördemic Község Önkormányzata
– gyöngyfűzés – Veszprém vármegye

II. díj Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum
– gyöngyfűzés – Hajdú-Bihar vármegye

II. díj Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság, Jászfényszaru
– bútorfestés – Jász-Nagykun-Szolnok vármegye

II. díj Sárpilis Község Önkormányzata
– bútorfestés, nemez – Tolna vármegye

III. díj Néptánc Kulturális Alapítvány, Kiskunhalas
– gyöngyfűzés – Bács-Kiskun vármegye

III. díj Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft., Pécs
– baba-mama horgolás – Baranya vármegye

III. díj Bartók Béla Művelődési Ház, Iregszemcse
– natúrkozmetika – Tolna vármegye

Több szakkör alkotása kategória

I. díj Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár
– vesszőfonás, makramé – Csongrád-Csanád vármegye

I. díj Gróf Zichy Géza Könyvtár és Közösségi Ház, Seregélyes
– horgolás zsinórfonallal, szövés kereten, vesszőfonás, bútorfestés, makramé – Fejér vármegye

I. díj Erkel Ferenc Művelődési Központ Nonprofit Kft., Budakeszi
– natúrkozmetika, papírfonás, gyertyaöntés – Pest vármegye

II. díj Bartók Béla Művelődési Központ és Könyvtár, Sarkad
– horgolás zsinórfonallal, quilling, makramé, natúrkozmetika – Békés vármegye

II. díj Délvidék, Horgos
– gyöngyfűzés, nemez, hímzés, bútorfestés

II. díj Felvidék, Kistárkány
– nemez, makramé

III. díj Jánoshida Községi Önkormányzat
– horgolás zsinórfonallal – Jász-Nagykun-Szolnok vármegye

III. díj Ivánc Község Önkormányzata
– papírfonás, vesszőfonás – Vas vármegye

Egy szakkör alkotása kategória

I. díj Balatonszőlős Község Önkormányzata
– horgolás zsinórfonallal – Veszprém vármegye

I. díj Bereczki Máté Művelődési Ház, Romhány
– nemezelés – Nógrád vármegye

I. díj Székelyföld, Kézdivásárhely
– bútorfestés

II. díj Fertőszéplak Községi Önkormányzat
– makramé – Győr-Moson-Sopron vármegye

III. díj Lepsényi Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár
– mézeskalács – Fejér vármegye

III. díj Generációk Művelődési Háza, Győr
– csipkeverés – Győr-Moson-Sopron vármegye

III. díj Kárpátalja, Rát
– gyertyaöntés

Különdíj

Majsi Magyar-Német Kulturális Egyesület
– gyöngyfűzés – Baranya vármegye

Szentistvánbaksa Község Önkormányzata
– nemezelés - Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye

Szent Imre Katolikus Általános Iskola, Tenk
– baba-mama horgolás – Heves vármegye

Fódi János Művelődési Ház és Könyvtár, Csolnok
– bútorfestés – Komárom-Esztergom vármegye

Kékcse Község Önkormányzata
– mézeskalács – Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye

Bókaháza Község Önkormányzata
– horgolás zsinórfonallal – Zala vármegye

MARKSZ LEVENTE – ÉLES KRISZTINA

Találkozások tehetséggel, közösséggel

– a TehetségPaletta Program első évének tapasztalatai

A TehetségPaletta az a lehetőség, kihívás, esély és sikerélmény, amely egész Kárpát-medence amatőr művészeti közösségeit és egyéni alkotóit bemutatkozásra, találkozásra, eszmecsere-re, közös ünneplésre hívta. A fellépők és kiállítók kicsit izgulva, új élményre várakozva, vagy nagy rutinnal álltak színpadra, állították ki, vetítették le, olvasták fel alkotásaikat, hogy a mentorok támogató, lelkesítő észrevételeiből merítsenek a továbblépéshez. A TehetségPaletta azonban még ennél is sokkal több: szakmai kérdések, közösségépítő tapasztalatok megosztása személyes és online műhelyekben, közös alkotás és fejlődés a táborokban és a fesztiválhangulat megélése több száz új ismerős és barát társaságában.

AMATŐR MŰVÉSZET ÚJ DIMENZIÓBAN

A közösségi művelődés új, országos és külföldi dimenziókkal bővülő kezdeményezése indult útjára 2025 elején: a TehetségPaletta Program. A Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében megvalósuló programsorozat célja, hogy bemutatkozási lehetőséget kínáljon a Kárpát-medence amatőr művészeti közösségeinek, egyéni alkotóinak, előadóinak – életkortól függetlenül 12 művészeti kategóriában.

A TehetségPaletta egyedisége abban rejlik, hogy nem versenyhelyzetet teremt, hanem találkozási és fejlődési alkalmat kínál. A résztvevők szakmai iránymutatás mellett mutathatják be tehetségüket, miközben kapcsolatokat építenek, visszajelzéseket kapnak és inspirációval térhetnek haza közösségeikbe. A májusban indult programsorozat során összesen 55 művészeti találkozó valósult meg Magyarországon és az elcsatolt nemzetiségek területein: Erdélyben, a Partiumban, Kárpátalján, a Felvidéken és a Vajdaságban.

A résztvevői aktivitás minden várakozást felülmúlt: közel 1200 közösség kapcsolódott be a programba, mintegy 9000 fő részvételével. A találkozók keretében a közösségek megmutathatták alkotásaikat, előadásukat többek között olyan művészeti kategóriákban, mint a bábjáték, filmművészet, fotóművészet, képzőművészet, kórus, fúvószena, modern tánc, színjátszás, népdalkör, vers- és prózamondás, illetve ezek ötvözeté.

A találkozók szakmai háttérét és támogató légkörét több mint 300 mentor biztosította, akik a résztvevők produkcióit értékelték is – építő jellegű, előremutató kritikákkal. A mentorok megerősítették a közösségeket abban,

amiben erősek és javaslatokat fogalmaztak meg arra, hogyan fejlődhetnek tovább művészi és közösségi szempontból. Fontos, hogy ezek az értékelések nem versenyhelyzetet, hanem lehetőséget jelentettek: a szakmailag elismert, országos szervezetek – mint a Hagyományok Háza vagy a Filharmónia Magyarország – ajánlása alapján kiválasztott mentorok valódi támogatói szerepet tölthettek be.

KAPCSOLÓDÁSOK AZ ÉTEREN ÁT

A pozitív visszajelzések, az elismerés és a nyitott közeg jelentős hatással volt a közösségek önbizalmára, motivációjára. A fejlődés lehetősége, a közös fellépések és bemutatkozások révén a közösségek nemcsak szakmailag, hanem emberi kapcsolataikban is gazdagodtak. Egy fejlődni képes közösség önmagában is erősödik: a külvilágtól kapott elismerés nemcsak megbecsülést, de megerősített önbecsülést és új lendületet is ad.

A program szemlélete jól illeszkedik a Nemzeti Művelődési Intézet tehetséggondozással és közösségépítéssel kapcsolatos törekvéseihez. A TehetségPaletta egyfajta kapuvá is vált: korábbi Bűvös Bábos, Pajtaszínházi és ASzakköri közösségek számára is nyitva állt a lehetőség a továbblépésre, bemutatkozásra. A részvétel visszacsatolásában kiemelten hangsúlyos volt, hogy amit az amatőr művészek csinálnak, fontos és van értelme a munkájuknak, amit mások is látnak, elismernek.

A TehetségPaletta online mentorálásai messze túlmutattak a kijelölt időkereteken. A résztvevők minden alkalommal ott maradtak „óra után”, mert volt miről beszélgetni – szakmáról, lehetőségekről, jövőről. Nemcsak kérdések és válaszok születtek, hanem valódi párbeszéd.

Sokan ismerősöket fedeztek fel egymásban, mások új inspirációkra leltek a képernyő túloldalán. Az online térben szövődő közösség érzése olyan természetességgel jelent meg, mintha mindig is ott lett volna. Nem csoda, hogy megfogalmazódott az igény: legyen folytatás. Mert ezek az alkalmak nem csupán tanulási lehetőségek voltak, hanem találkozási pontok – ahol egy-egy mondat nyomán akár egy egész alkotói út is kirajzolódhatott.

A PILLANAT, AMIKOR BEZÁRUL EGY KÖR

Vannak történetek, amelyek egy-egy tábori élménnyel kezdődnek – és nem is akárhogy folytatódnak. Egy résztvevő mesélte el, hogy 1990-ben, gyermekként éppen Ispánkon táborozott először, akkor kapta meg élete első fényképezőgépét is. A gép – egy egyszerű Pouva Start – talán nem volt korszerű, de varázslatos ereje volt: ott és akkor készültek az első saját fotók. Harmincöt évvel később ugyanaz a helyszín újra felbukkan az életében – immár a TehetségPaletta Program jóvoltából. Most már nem gyerekként, hanem tudatos alkotóként tér vissza Ispánkra, fotó- és videóművészeti anyagával meghívást kapott a program szakmai táborába. A fordulat szinte filmszerű: ugyanott alkothat tovább, ahol egykor minden elkezdődött.

A TehetségPaletta nemcsak lehetőségeket, hanem életre szóló élményeket is kínál – néha egészen váratlan, sorsszerű módon.

A program első évének sikere megerősítette: szükség van ilyen térre, ahol a tehetség közösségben, támogatással bontakozhat ki. A program nemcsak a művészeti teljesítményeket ünnepli, hanem a közösségben rejlő erőt is – és ez a kettő együtt adja a valódi értéket.

MARKSZ LEVENTE

A Pécsi Tudományegyetemen 2004-ben művelődésszervező majd 2021-ben kulturális mediátor végzettséget szerzett. Két évig tanított kézművességet alapfokú művészetoktatási intézményben. Civil szervezeteknél hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására vezetett projekteket. 10 évig a Pécsi Kulturális Központ külsős, 4 évig főállású munkatársa. 2009 óta a JátsszMa Társasjáték Klub alapító tagjaként dolgozik a társasjátékozás népszerűsítéséért. 2018 óta a Nemzeti Művelődési Intézet módszertani referense, közművelődési szakértő.

GYÁNYI ISTVÁN – RÁCZNÉ FEKETE ILONA

A jó közművelődési szakember is holtig tanul

*„Amióta az emberiség létezik, folyamatos fejlődésben van,
és ehhez a folyamatos tanulás és művelődés elengedhetetlen feltétel.”*

(Juhász, 2016, p. 10).

Aki szakmabeliként fejlődni szeretne, a közművelődés területén elérhető képzések széles palettájával találja szembe magát. Esetünkben elmondható, hogy bár első lépéseinket mindketten néptáncosként tettük a közművelődési intézményekben, később pedig szakképzés nélküli, lelkes önkéntesként merészkedtünk a színpalak mögé, mára a kínálat képzeletbeli, égisz érő létrájának minden fokát megjártuk már, vagy megvetettük rajta a lábainkat. A középfokú szakmai képzéstől az alap- és mesterdiplomát adón át, a PhD-fokozatot adóig mindegyikben jelenleg is érdekelt vagy korábban érdekelt volt valamelyikünk. Ez saját elhivatottságunk tényén kívül azt is bizonyítja, hogy a közművelődés területe iránt érdeklődők számos képzési típus közül válaszhatnak, illetve akár doktori képzés keretein belül is lehetőségük van a szakmai előrehaladásra.

Hajdú-Bihar vármegyében élőként kiváltképp szerencséseknek mondhatjuk magunkat abból a szempontból is, hogy a Debreceni Egyetem szinte karnyújtásnyira kínálja az elérhető legmagasabb szintű képzéseket. A kulturális szakemberek képzésének egészen 1956 óta kiemelkedő szerepe van vármegyénkben, hiszen Durkó Mátyás munkatársaival ekkor alapította meg a népművelő szakot az

akkori Kossuth Lajos Tudományegyetemen, amely időponttól kezdődően folyamatos a kulturális területen dolgozó szakemberek diplomás képzése Debrecenben (és ez a képzés terjedt el országsszerte – mára közösség-szervezés BA és kulturális mediáció MA szak néven). Ezt napi munkánk során is tapasztaljuk, hiszen sok esetben nem csak az intézményekben, de a közösségi színterekben is gyakori a szakirányú felsőfokú képzettséggel rendelkező munkatársak foglalkoztatása. Bár ezen tendencia megtartásához több külső körülmény szerencsés alakulására is szükség lehet, de az egyik alappillér, a színvonalas tanulás-hoz való hozzáférés biztosított.

MIÉRT FONTOS SZÁMUNKRA?

Életkorban van közöttünk majd két évtized, a közművelődésbe vetett hitünk viszont hasonlóan erős, annak fontosságáról és jelentőségéről az emberek és egy település életében egyformán vélekedünk. Tanulmányi előmenetelünk metszéspontja a 2021–2023 között elvégzett kulturális mediátori MA képzés, ezt megelőzően azonban teljesen eltérő képzési utakat jártunk be. Egyikünk rögtön a pedagógus diploma megszerzése után kezdte meg a képzést, annak reményében, hogy a már meglévő

Intézményvezető képzés - Debrecen

középfokú szakirányú végzettségét diplomára fejlesztheti, amely a szaktudás gyarapítása mellett elengedhetetlen feltétele például annak, hogy intézményvezetővé váljunk. Másikunk 20 évvel a művelődésszervező alaploma megszerzése után döntött úgy, hogy visszaül az iskolapadba. Mind a ketten szakmai indíttatásból vágtunk neki az egyetemi éveknek, hiszen bár a legtöbb közművelődési intézmény vezetői pozíciójának ellátásához elegendő a szakirányú felsőfokú végzettség, a kulturális szakértői tevékenységben való részvételre kizárólag a mesterfokozat jogosít fel. Ilyen módon elmondható, hogy a külső, jogszabályi feltételek nagymértékben befolyásolták, hogy tanulásra adjuk a fejünket. Az előírásoknak megfelelően mind az közművelődési intézményvezetéshez, mind a közművelődési szakértői munkához további képzések elvégzésére is szükség volt, így már nemcsak a Debreceni Egyetemen elvégzett MA szak, de a Nemzeti Művelődési Intézet gondozásában szervezett „Kulturális intézmények vezetésének gyakorlata”, illetve „Közművelődési szakértő” képzések is a látókörünkbe kerültek, mint elvégzendők, majd az önéletrajzunkba, mint közösen elvégzettek. Természetesen eddigi szakmai pályafutásunk ideje alatt (8 és 28 év szakterületen végzett gyakorlat) számos szakvizsgát, tanúsítványt adó kulturális képzésen részt vettünk. Szerzőpárunk női tagja diploma után kulturális menedzser szakvizsgát szerzett Budapesten, de az évtizedek alatt folyamatosan képezte magát a különböző képzési kínálatból, mindig az épp szükséges tárgyban, és mindig aktuális szakmai prioritások mentén (pl. akkreditáció, minőségirányítás, intézményvezetés, szervezeti menedzsment stb.).

ALTERNATÍV TANÁRI SZOBA

A tanulmányok során aztán bebizonyosodott, hogy nem csak az előírások betartása céljából, vagy a tudás frissítése, adott esetben szinten tartása végett, de az emberi kapcsolatokban rejlő társadalmi tőke gyarapításának céljából is jó döntés tanulni. Szerzőpárunk férfi tagja rövid, de annál tartalmasabb pedagógiai pályafutása alatt megtapasztalta, mennyit jelent az, amikor 10 vagy az intézmény méretétől függően akár 40 pedagógus találkozik az órák között a szünetben, ahol azonnal lehetőség van szakmai párbeszédre lefolytatására, kérdésfelvetésre, a megéltre történő reflektálásra. A közművelődési szakemberek azonban – néhány szerencsés kivételtől eltekintve – magányos harcosok a településükön. Számukra a képzéseken, a tréningeken való részvétel lehet az alternatív „tanári szoba”. Rendkívül jó érzés, hogy az ország minden pontján azt tapasztaljuk, hogy jellemző a hálózatra az együttműködés: bármikor bárki szívesen segít a másoknak, és ez nem üres közhely. A sörpadok és sátrak kölcsönzésétől, a rendezvénynaptár egyeztetésén és a jogszabályok közös értelmezésén keresztül, az aktuális kultúrpolitikai folyamatok megvitatásáig mindenben támaszkodhatunk egymásra. Ez is a közösség ereje.

Közös az álláspontunk abban, hogy a tanulás iránti vágy és a szakmai sikeresség összefügg. Ha kellően eredményesnek érezzük magunkat, motiváltak és inspiráltak vagyunk, netán új feladatot bíznak ránk, szívesebben veszünk részt újabb és újabb tudásteremtő folyamatokban, amelyre pénzt szánunk, de ami talán napjainkban a legnehezebb: időt, amelynek befektetése nélkül nem tudjuk megszerezni a tudást, az értékes kulturális tőkét. (Bourdieu, 1986)

Jókai-émlékév 2025

Jókai Mór – A nemzet mesemondója

Kétszáz évvel ezelőtt, 1825. február 18-án született Jókai Mór, a magyar irodalom egyik legnagyobb alakja. Író, publicista, akadémikus, a magyar romantika mestere, aki páratlan képzelőerejével és lenyűgöző történetmesélő tehetségével örökre beírta nevét a magyar kultúra nagykönyvébe.

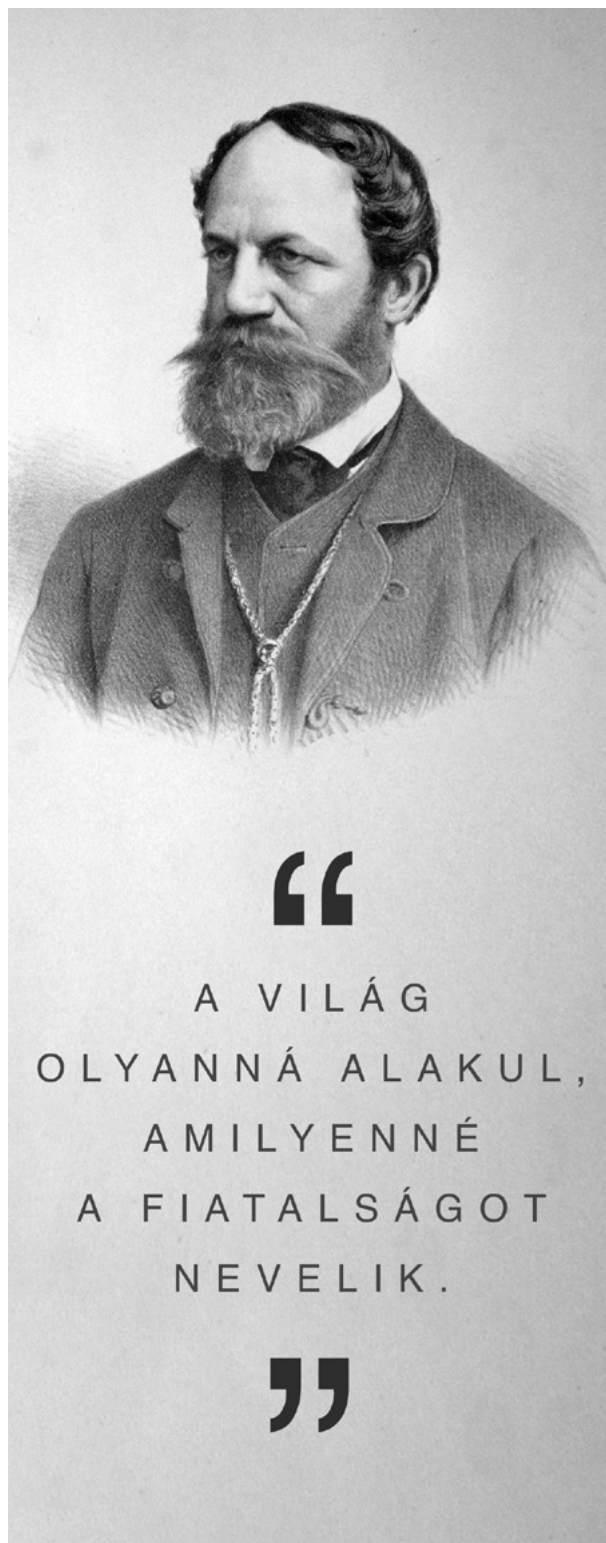
Jókai Mór életműve nem csupán irodalmi örökség, hanem egyben történelem is: művei hű lenyomatai a reformkornak, az 1848-49-es forradalomnak és szabadságharcnak, valamint a kiegyezés utáni Magyarországnak. Írásaiban a hazaszeretet, a hősiesség és az erkölcsi tartás eszméi keverednek a romantikus kalandokkal, a fantasztikummal és a társadalmi kérdésekkel.

Legismertebb regényei – Az arany ember, A kőszívű ember fiai, Egy magyar nábob, Fekete gyémántok – ma is olvasók ezreit ragadják magukkal. Hősei nem csupán kitalált alakok, hanem koruk valódi személyiségeinek lenyomatai, akik a magyar történelem viharáiban helytállnak, küzdenek és remélnek.

Jókai egyik legnagyobb erénye az volt, hogy egyszerre tudott szórakoztató és tanító lenni. Olvasóit nemcsak lebilincselte, hanem műveltséget is adott nekik. Műveiben természettudományos, történelmi, földrajzi ismeretek keverednek a kalandokkal, szerelmi történetekkel és társadalomkritikával.

Jókai Mór ma is élő klasszikus. Regényei megunhatatlanok, műveit újabb és újabb generációk fedezik fel maguknak. Születésének 200. évfordulója kiváló alkalom arra, hogy újra kézbe vegyük könyveit, és felfedezzük azt a varázslatos világot, amelyet teremtett. Ahogyan ő maga írta: „A világ csak addig halad, amíg vannak benne, akik álmodni tudnak.”

Jókai Mór álmodott – és nekünk, az utókornak, megmutatta, hogy az álmainkat valódi tettekké is lehet formálni. Születésének 200. évfordulóját a Kulturális és Innovációs Minisztérium kezdeményezésére emlékévként hirdették meg. 2025-ben országos és vármegyei események, programok hivatottak bemutatni az író munkásságát, amely ma is meghatározó része kulturális örökségünknek.

Jókai 200: Alkotásokban él tovább az író öröksége

A Nemzeti Művelődési Intézet székházában, 2025. március 14-én valósult meg az „ASzakkör” Program keretében készült alkotások díjátadója és a kiállítás ünnepélyes megnyitója. Az esemény tisztelgés volt a 200 éve született Jókai Mór előtt, akinek gazdag szimbolikája és történetei továbbra is inspirálják és alkotásra ösztönzik a közösségeket.

Az alkotópályázatra közel 150 pályamunka érkezett, amelyek a Kárpát-medence különböző szakköreinek kreativitását és elhivatottságát tükrözik. Az alkotók Jókai Mór regényeinek világát, szimbolikáját, hőseit értelmezték újra, saját stílusukban megjelenítve a klasszikus művek kortárs vonatkozásait.

A díjátadón a zsűri által kiválasztott legkiemelkedőbb pályaművek alkotói vehettek át elismerést. A kiállítás bemutatja a Jókai-életmű modern és kreatív interpretációit, megidézve az író regényeinek színes világát, ikonikus karaktereit és örökérvényű gondolatait.

A rendezvényen elhangzott beszédek és műsorok jól tükrözték azt a közösségi erőt, amely képes áthidalni a távolságokat és összekapcsolni az embereket a kultúra által. A szervezők hálójukat fejezték ki minden alkotónak, szakkörvezetőnek és közösségnek, akik részt vettek ebben az inspiráló kezdeményezésben.

Jókai ízei a Gasztrobuszban

Az idei év különlegessége, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet Gasztrobusza is csatlakozik a Jókai Napokhoz, és változó helyszíneken kínálja fel Jókai kedvenc ételét, a híres Jókai-bablevest.

A különleges fogás Prohászka Béla Venesz-díjas mester szakács irányításával, hagyományos recept alapján készül el, amely nemcsak a gasztronómia szerelmeseinek nyújt élményt, de méltó módon kapcsolódik az irodalmi örökséghez is. A menüben helyet kap egy másik klaszszikus is: a Jókai által kedvelt bukta, amely méltó zárása lehet ennek az ízekkel teli irodalmi utazásnak.

A Gasztrobusz jelenléte túlmutat a pusztai ételkínálaton: az esemény célja, hogy életre keltse a magyar kultúra és értékek ízeit, és közösségi élménnyé formálja a hagyományokat. A főzés mellett hungarikum játékok is várják

a látogatókat, így a program a család minden tagjának tartogat izgalmas pillanatokat.

Az irodalom, a közösség és az ízek találkozása idén is maradandó élményt ígér – a Gasztrobusz pedig méltó módon járul hozzá ahhoz, hogy Jókai öröksége ne csak olvasmányként, hanem élő hagyományként is tovább éljen.

A 2025-ös Jókai-émlékév keretében különleges gasztronómiai utazásra hívunk mindenkit, ahol irodalom és főzés találkozik egy tányérban – középpontban Jókai Mór kedvenc étele, a legendás bableves. A Gasztrobusz egész évben járja majd az országot, és mindenhol lehetőséget ad arra, hogy a résztvevők testközelből ismerjék meg a magyar konyha értékeit – mindenki számára elérhető módon.

Lezárult a jelentkezés a 2025. évi minőségfejlesztési pályázatokra

A Kulturális és Innovációs Minisztérium ebben az évben is kiírta a Minősített Közösségi Szintér Cím, a Minősített Közművelődési Intézmény Cím és a Közművelődési Minőség Díj pályázatát. A pályázat célja, hogy az intézmények és színterek a szervezeti adottságaik, illetve a biztosított közművelődési tevékenységeik vagy alapszolgáltatásaik által elért kiemelkedő teljesítményét elismerje. A jelentkezés feltételei változtak a korábbi évekhez képest. A feltételek között volt a színterek esetében a színterek helyes elnevezése a helyi közművelődési rendeletben, a rendelet elérhetősége az önkormányzati rendelettárban, az intézmények Alapító Okiratának vagy a cégjegyzékének elérhetősége a megfelelő felületeken. Emellett előírta, hogy a szervezetek legalább egy munkatársának rendelkezni kell a Közművelődési kiválóság modell képzés elvégzését igazoló tanúsítvánnyal, amit már a jelentkezéskor fel kellett csatolni a jelentkezési lap mellé. A szigorodó pályázati kiírás következménye lehet, hogy a jelentkezések száma elmaradt az elmúlt években tapasztaltakhoz képest.

A Szakmai Minősítő Testület 2025. április 7-én tartott ülésén egyenként tekintette át a jelentkezési lapokat és hozott határozatot a jelentkezések elfogadásáról. Közművelődési Minőség Díjra 1, Minősített Közművelődési Intézmény Címre 11 intézmény, Minősített Közösségi Szintér Címre 2 közösségi szintér esetében.

A jelentkezők Bács-Kiskun, Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Győr-Moson-Sopron, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Tolna, Vas és Zala vármegyét képviselik. Van köztük nagy tapasztalattal rendelkező, többszörös címbirtokos intézmény és olyanok is, amelyek most először szeretnének pályázni. A színterek között pedig van olyan jelentkező, akinek a tavalyi évben elutasították a pályázatát, de az idén újra szeretne pályázni.

A szervezetek számára a szokott módon online felkészítőt is tartott a Nemzeti Művelődési Intézet Minőségfejlesztési Központja, ahol számos jó tanáccsal vértették fel őket és ahol a kérdéseiket is feltehették.

TEHETSÉGPALETTA PROGRAM

KATEGÓRIÁK:

BÁBJÁTÉK ESSZÉ- ÉS NOVELLA ÍRÁSA FILMMŰVÉSZET
FOTÓMŰVÉSZET FÚVÓSZENEKAROK KÉPZŐMŰVÉSZET
KÓRUSOK MODERN TÁNC NÉPDALKÖRÖK
SZÍNJÁT SZÁS VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS
VEGYES
(előzőek bármelyikének ötvözése)

Nemzeti Művelődési Intézet

TehetségPaletta Program – Amatőr művészeti találkozók a Kárpát-medencében

A Kárpát-medencei TehetségPaletta Program felhívásra több mint 2000 közösség és egyéni alkotó jelentkezett, akik az amatőr művészet különböző területein tevékenykednek. A program célja, hogy támogatást nyújtson a közösségek és alkotók művészeti fejlődéséhez, valamint lehetőséget biztosítson számukra a nyilvános bemutatkozásra.

A beérkezett jelentkezések alapján a legnépszerűbb művészeti kategóriák a képzőművészet, a népdalkörök, valamint a vers- és prózamondás voltak. Ugyanakkor minden meghirdetett kategóriában elegendő számú jelentkező gyűlt össze ahhoz, hogy megvalósulhassanak a vármegyei és határon túli területi bemutatók.

A korosztályi megoszlás szerint a jelentkezők legnagyobb csoportját a 30 év feletti felnőttek alkotják, akik a résztvevők 41%-át teszik ki. Őket követi a 14 év alatti gyermekek korcsoportja 26%-kal, de ifjúsági és vegyes korosztályú csoportok is szép számban képviseltették magukat.

A 2025 április végétől június közepéig lezajlott bemutatók során 55 helyszínen mintegy 1200 közösség, közel 9000 fővel vett részt a program eseményein. A jelenleg is zajló online mentorálások, a hamarosan induló szakmai táborok, valamint az őszi folyamán induló műhelymunkákkal is kiegészülő személyes vármegyei találkozók értékes lehetőséget kínáltak a tapasztalatcserére, a közösségi élményre és a szakmai fejlődésre.

A területi bemutatók zárásaként a mentorok – a művészeti kategóriák sajátosságait figyelembe véve – javaslatot tettek arra, hogy kategóriánként egy-két kiemelkedő egyéni alkotó vagy csoport meghívást kapjon a program záróalkalmát jelentő Kárpát-medencei Összművészeti Fesztiválra. A kiválasztás során nem versenyszempontok érvényesültek: a mentorok az alkotás/előadás egyediségét, sokféleségét vették figyelembe. A Fesztivál célja, hogy a magyar amatőr művészet sokszínű palettáját tárja a közönség elé.

Teleki Emlékplakettel ismerték el a Nemzeti Művelődési Intézet munkáját

A Teleki Magyar Ház 2025. május 18-án tartott ünnepségen a Teleki Emlékplakett aranyfokozatát adományozta a Nemzeti Művelődési Intézetnek, amelyet Nagy Edina ügyvezető vett át. Az elismerést az intézmény a közösségi művelődésért végzett áldozatos munkájáért, valamint a határon átnyúló szakmai együttműködésért kapta, különös tekintettel az „ASzakkör” program megvalósítására, amelynek egyik elkötelezett partnere a Teleki Magyar Ház volt a kezdetektől.

A program az elmúlt években több ezer közösség számára teremtett lehetőséget az értékteremtő szabadidős tevékenységre. A kezdeményezés nyomán számos értékes alkotás, élmény és közösségi kapcsolódás jött létre. Ezek a közös munka eredményei most méltó elismerésben részesültek.

A díjátadón Nagy Edina ügyvezető hangsúlyozta: „Ez az elismerés számunkra egyben megerősítés

és bátorítás is, hogy a helyi közösségek kulturális élete, a hagyományok ápolása, a közösségi cselekvés erősítése továbbra is közös felelősségünk. Hiszem, hogy ez az elismerés mindenekelőtt azoké, akik helyben, a közösségek szívében, a mindennapok csendes, ám kitartó munkájában teremtenek teret és lehetőséget a kulturális élet gazdagítására, a hagyományaink megélésére, továbbadására, a közös alkotás élményére.”

A Teleki Emlékplakett számunkra nemcsak megtiszteltetés, hanem megerősítés is abban, hogy a közösségi művelődés, az együttműködés és a határokon is átívelő értékteremtés a jövőnk egyik legfontosabb alapja.

Ezúton is köszönjük a megtisztelő díjat a Teleki Magyar Háznak, és szívből gratulálunk minden közreműködőnek! Bízunk benne, hogy az együttműködés a jövőben is számos szép és értékes közös kezdeményezést hoz majd.

Sikeres évadot zárt az „ASzakkör” Mintaprogram a szakképzésben

Ünnepélyes keretek között zárult le az ASzakkör Mintaprogram 2024/2025-ös évada a BSZC Vásárhelyi Pál Technikum és Kollégium Dísztermében 2025. június 5-én. Az esemény nemcsak a diákok kézműves alkotásait mutatta be, hanem azt az értékteremtő közösségi munkát is, amely az elmúlt tanév során a program mentén kibontakozott.

A rendezvényen Mucsi Balázs, a Békéscsabai Szakképzési Centrum főigazgatója, Nagy Edina a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője, valamint Herczeg Tamás országgyűlési képviselő mondott köszöntőt. A program sikerességét jól mutatja, hogy az év során több mint 555 diák kapcsolódott be a foglalkozásokba 8 intézményből, 20 különböző szakágban.

Az „ASzakkör” nem csupán kézműves foglalkozások sorozata, hanem egy innovatív szemléletű nevelési program, amely a hagyományos mesterségek értékeit

ötvözi a korszerű pedagógiai módszerekkel. A projekt során a diákok nemcsak új technikákat ismerhettek meg, hanem fejlődhettek önismeretükben, kézügyességükben és együttműködési készségükben is.

A Békéscsabai Szakképzési Centrum élen jár abban, hogy a tanulók számára ne csak szakmai, hanem kulturális és közösségi élményeket is biztosítson. Az ASzakkör program ennek ékes példája, amely hozzájárul ahhoz, hogy a szakképzésben tanulók magabiztosabbá váljanak, megtapasztalják az alkotás örömét, és erősebb kötődést alakítsanak ki saját közösségükhöz.

A kiállított alkotások mögött nemcsak technikai tudás, hanem valódi történetek és személyes fejlődések húzódnak meg. A Vásárhelyi Pál Technikum ezzel a rendezvénnyel is bizonyította, hogy képes valódi értéket közvetíteni a fiatal generációk felé – a múlt tiszteletén, a jelen kreativitásán és a jövő iránti felelősségen keresztül.

Erőhívás és erőadás

JEL-KÉPZŐ

MAKOLDI SÁNDOR magyar festő (1945-2017) címmel megnyílt Makoldi Sándor jubileumi tárlata a Pesti Vigadóban.

„Én nem magyarországi, hanem magyar festő akarok lenni...”

A nyolcvan esztendeje született Makoldi Sándor alkotói hitvallását és működését e saját maga által választott vezérgondolat fejezi ki leghívebben. A július 5-én szombaton megnyílt impozáns kiállítás a Vigadó 6. emeleti tágas, fényes tereiben számos meglepetéssel szolgált a megnyitóra összesereglett nagyszámú közönségnek.

Az óriási képméret, a hatalmas színintenzitás, a tobzódó alkotói energia a mester nagy példaképét, Csontváryt idézi, de a kiállítási anyag válogatása során döntően

a népművészet hatását hangsúlyozta a tárlat rendezője, Makoldi Sándorné. A magyar képi anyanyelven megszólaló festmények mellett az ihlető forrásokat képviselő népművészeti tárgyak és a Makoldi Sándor által „újraírt” kortárs népművészeti alkotások is helyet kaptak a két nagyméretű térben a mester két gyermeke, Makoldi Gizella textilképeivel és Makoldi Sándor Gyula szobraival egyetemben. Ez nem véletlen, hiszen a tárlat egyik kezdeményezője éppen a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti tagozata volt, élén Kékedi Lászlóval és a tárlat kurátorával, Vetró Mihály akadémikussal.

Závogyán Magdolna, a Kulturális és Innovációs Minisztérium kultúráért felelős államtitkára köszöntőjében a mester művészetének anyagvilágon túlmutató, transzcendentális erejét emelte ki, Pap Gábor MMA életműdíjas művészettörténész a népművészetből táplálkozó alkotói törekvések történelmi ívét rajzolta meg a Gödöllői Művészteleptől a Hódmezővásárhelyi Művésztelepen át a hetvenes évek ezirányú törekvéseiig, melyek nagy seregszemléje a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen Pap

Gábor által megrendezett korszakos jelentőségű kiállítás volt 1977-ben, Népművészet – kortárs művészet. Utak a népművészetből címmel. A Makoldi-életmű igen fontos képsorozatával, az Erőhívással kapcsolatban így fogalmazott: az ő művészetében nem csupán erőhívásról, hanem folyamatos erőadásról beszélhetünk.

Gyöngy Péter, a Nemzeti Művelődési Intézet Makoldi Sándor Központjának vezetője az intézet gondozásában megjelent vaskos katalógus felmutatásával jelentette be, hogy a kötet immár megvásárolható, a kiállítás helyszínén, a földszinti Vigadó Pontban és az NMI webshopjában egyaránt (<https://webshop.nmi.hu/product/3706>).

A kiállítás augusztus 31-ig tart nyitva, ez idő alatt számos kísérőrendezvényvel várják az érdeklődőket, a Makoldi Sándor által megálmodott és megfestett vókonya-pusztai pásztorszentélyt bemutató film vetítésétől a szerves

vizuális nevelés lehetőségeit feltáró „minikonferenciáig”. A rendezvényekre külön meghívó készül, melyeket megosztunk közösségi médiafelületeinken.

A Vigadó alagsori galériájában nyílt meg Galánfi András Kossuth-díjas fafaragó, előadóművész, a Népművészet Mestere, az MMA rendes tagja és Galánfiné Schmidt Teréz Életfa-díjas szövő, textilművész a népművészet mestere közös életmű-kiállítása: a két tárlat egymás hatását erősítve vall népművészetünk kifogyhatatlan teremtőerejéről.

Makoldi Sándor kiállítása a Makoldi család, a Magyar Művészeti Akadémia, az MMA Népművészeti tagozata, a Nemzeti Művelődési Intézet és annak Makoldi Sándor Központja együttműködésével, a Hagyományos Mesterségek Oktatásáért Alapítvány rendezésében valósult meg.

Nemzeti
Művelődési
Intézet

Kövess online felületeinken!